

PŘIROZENÉ MLÁDÍ A RŮST QUENDI

Starý Bral

Přirozené mládí a růst Quendi

Překlad: Starý Bral

Originál: Carl F. Hostetter; The Nature of Middle-earth,
kap. Natural Youth and Growth of the Quendi

Ilustrace: Tereza Černá

2021

PŘIROZENÉ MLÁDÍ A RŮST QUENDI

Text je napsán černým inkoustem plnicím perem spíše zdobeným rukopisem na čtyřech stranách dvou nelinkovaných listů. Datuje se přibližně k roku 1959.

Samotný text, dokud se nedostane k tabulce srovnání let lidí a elfů, těsně navazuje na začátek textu z kapitoly XII “O Quendi ve způsobu života a růstu”.

Mládí Quendi

Když byli Quendi ještě velice „mladí na Ardě“ (přibližně prvních *šest* generací v prvních 96 letech Vala jejich existence), byli daleko podobnější lidem (nepadlým).¹ Jejich *bröar* bylo velice vitální a dominantní; jedinou jejich starostí byly požitky těla všeho druhu. Jejich *fëar* se teprve začínalo naplno probouzet, růst a objevovat své schopnosti a zájmy. Proto (jak bylo zprvu skutečně nutné a předurčené) se více zajímali o lásku a o plození dětí, než tomu bylo později.*

Nebyla to ale jejich přirozená délka růstu a života, která by byla rozdílná (aspoň ne po spoustu věků), jen ji využívali odlišně. Přirozený život Quendi přinášel rychlý růst (pro ně) až do puberty, vydržel poté v plné síle po celá léta,

* Plození dětí bylo pro „mladé“ v raných generacích méně vyčerpávající.

než se zájmy jejich *fëar* nestaly přednější a než jejich *bröar* nezačalo slábnout.

„Stáří“ Quendi se obvykle uvádí v obdobích rovnajících se lidskému životu; ne všechny délky let měly na Quendi stejný efekt stárnutí. Eldar odlišovali od sebe *rûst* a *život* (či *životnost*). Ten první byl dvanáctkrát rychlejší (co se efektu stárnutí týče) než ten druhý.

Co se týče *rûstu*: ovlivňoval elfí *bröa* od *početí* až do *dospělosti* (či *puberty*). *Životnost* Quendi byla jako je 1 *yén* k 1 *lôa* čili „slunečnímu roku“: tedy 144 : 1 lidský. *Rychlost růstu* byla dvanáctkrát tak rychlá: tj. byla pouze v poměru 12 *lôar* = 1 [lidský] *lôa* čili sluneční rok. V lůně tedy pobývali 9 *lôar* mezi *početím* a *narozením*. Jakmile se *narodili*, *rostli* stejnou rychlostí až do puberty. Elfí mužové jí dosáhli ve „věku“ 24 let, u elfích žen ve věku 18 let.**^[2] U mužů toto značí 24 x 12 po narození, tedy 288 *lôar*; u žen 18 x 12, tedy 216 *lôar*. V dřívějších dobách bylo toto „dosažení věku“ záležitostí ceremoniálu, při němž se oznamovalo elfí *essekilmë*, čili „zvolené jméno“.³

S výjimkou prvních *tří generací plození dětí elfími muži* obvykle neznačilo dosažení „věku 24 let“ (byť často následovalo „zasnoubení“ či dokonce „sňatek“). Postupem času se odkládalo, až se stal „věk 48 let“ optimálním pro začátek otcovství, i když se často odložil až na 60 let (sc. 24 let

** Pokud jde o tento rozdíl, popisují jej Eldar v pověsti zvané „Probuzení“ (*i·Cuivë*).

růstu + 36 let života).⁴ Samozřejmě ke zplození dalších dětí mohlo dojít i později. *Mohlo* k němu dojít přibližně ve věku 96 let muže – zřídka kdy k *prvorozenectví* docházelo později než v tomto věku (96 let).⁵

U *elfích žen*: ke sňatku a plození dětí docházelo dříve, první dítě se narodilo před dosažením věku 20 let.^{††6} Později byl docela obvyklý odklad, manželství byla nejčastěji uzavírána ve věku 21 let; ačkoliv jakýkoliv věk do 36 (18 + 18) nebyl neobvyklý.⁷ V časech potíží či cestování a nestálosti se přirozeně vyhýbalo či odkládalo samotné plození dětí; *a jelikož odklad zejména prvního zplození či prvoroďičkám* prodloužil „mládí“ či fyzickou sílu Quendi, mohlo k němu docházet až do věky ženy okolo 72 let (18 + 54) – ale k *prvnímu plození dětí* v tomto věku (72 let) docházelo zřídka.⁸

Každopádně tyto lhůty nebyly v nízkém věku (kterým se zabýváme) ani tak otázkou fyzické nemožnosti, *jako vůle či tužby*. Jakmile ale dospěli, začalo *fëa* a jeho zájmy získávat nadvládu s rostoucí rychlostí po věku 48 let (u elfích mužů) a 36 (u elfích žen). Elf, který se nesezdal, nebo alespoň nenalezl žádaného partnera,⁹ do těchto lhůt, byl (za normálních okolností) odsouzen k samotě – byť samozřejmě v těžkých dobách, kdy milenci a manželé mohli být na dlouho odloučení, mohlo ke sňatkům docházet později; nebo se odkládalo plození dětí.

[†] U nejranějších generací.

Počet dětí, jež sezdaný pár zplodil, byl přirozeně z části ovlivněn povahou dotyčných osob (mentálně a fyzicky); a částečně různými životními událostmi. Ale velký vliv měl věk, kdy manželství započalo. Už v nejstarších dobách, po „prvních elfech“, bylo více než *šest* dětí spíše vzácných, zatímco čtyři byly normálním průměrem. Ale šesti dětí nikdy nedosáhli ti, kteří se sezdali po 48/36. V pozdějších manželstvích byla obvyklejší dvě.

Pro chronologické účely a srovnání elfů a lidí mohou pomoci následující data:

[Roky elfů]	[Roky smrtelníků]
Počaté elfí dítě se narodilo o 9 <i>lōar</i> později. Elfí věk „růstu“ asi 9 měsíců. Skutečný čas:	9 let
„Věk růstu“ v poměru 12:1 (vzhledem k rokům smrtelníka) vydržel do doby, než elfí muž dosáhl „věku 24 let“. Skutečný čas:	288 let
U žen se obvykle zastavil ve věku 18 let, i když někdy pokračoval, zvláště v Amanu, a to do 21 let. Skutečný čas:	216 let (nebo 252)
Ve „věku 48 let“ měl elfí muž tedy 288 <i>lōar</i> + 24 <i>yén</i> (288 + 3456). ¹⁰	3744 let
Ve „věku 96 let“ měl elfí muž tedy 288 <i>lōar</i> + 72 <i>yén</i>	10656
Ve „věku 192 let“ měl elfí muže tedy 288 <i>lōar</i> + 168 <i>yén</i>	24480
Ve „věku 21 let“ měla elfí žena tedy 216 <i>lōar</i> + 3 <i>yén</i> (216 + 432)	648
Ve „věku 36 let“ měla elfí žena tedy 216 <i>lōar</i> + 18 <i>yén</i>	2808
Ve „věku 72 let“ měla elfí žena tedy 216 <i>lōar</i> + 54 <i>yén</i>	7992
Ve „věku 144 let“ měla elfí žena tedy 216 <i>lōar</i> + 126 <i>yén</i>	18360

Quendi si vždy přáli žít s manželem či s ženou v době, kdy se narodilo dítě a také v době jeho raného růstu, pokud nezasáhly jiné okolnosti a manželé nebyli nuceni vinou válek či vyhnanství žít odděleně. Také zpravidla se snažili přizpůsobit své životy tak, aby měli po sobě jdoucí „Čas dětí“, v němž se narodily jejich děti – což se ukázalo být až nemožné, především v raných neklidných letech.¹¹ Po narození, byť bylo dosaženo *Onnalúmë* neboli „Času dětí“, se samozřejmě také vždy odpočívalo. To bylo řízeno „časem růstu“, který netrval méně než 12 *lôar* (= 1 rok růstu); ale mohl trvat i déle; a obvykle se postupně s jednotlivými porody prodlužoval do návazných řad: jako 12 : 24 : 36 : 48 atd.

Poznámky:

1. Tolkien nahradil původní „1000 LV“ právě „96 lety Vala“ v průběhu psaní. Nepadlý stav elfů srovnej v kapitole VI „Probuzení Quendi“ a v kapitole XII „O Quendi ve způsobu života a růstu“. Také srovnej PÁD ČLOVĚKA v Dodatku I.
2. S „Probuzením“ srovnej kapitolu VIII, „Tradice Eldar s ohledem na ‘Probuzení‘“.
3. Více o *essekilmë* „zvolené jméno“ (či „výběr jména“, vyslovováno *essecilmë*) a jeho doprovodný obřad, podívej X:214 a dále
4. Tato věta původně končila slovem „otcovství“, ale byla rozšířena nepatrnou vsuvkou černým perem. Dopsání původně končilo: „Zřídka kdy, jestli vůbec, bylo

odloženo na pozdější věk,“ než bylo přeškrtnuto. Pozdější dopsání červenou propiskou – nad „až se stal „věk 48 let““ – a následně přeškrtnut, se zdá jako: „ne rokem života, ale rokem růstu, [?o] 12, 24, 48“. Nápad vychází možná z posunutí vycházejícího z nárůstu „let růstu“ u Eldar.

5. V první textaci začínala věta: „*Mohlo* by se stát až do věku muže 192 let, i když se fakticky nestávalo často po věku 96 let“. Poté byla číslovka „192“ zaškrtnuta a výpočet nad řádkem hlásá: „24 + 144 (168 let) 18 + 144 (162)“. Následně byly tyto kalkulace a vše mezi „192“ přes „po věku“ silně zaškrtnuty. Věta původně končila: „zřídka kdy docházelo“.
6. Původně napsaná věta končila: „ne zřídka před dosažením věku 20 let“. Slova „ne zřídka“ byla pořádně vymazána a nahrazena „někdy“, která byla pak taky vyškrtnuta.
7. Tuto větu předkládám v původní verzi, navzdory pozdějším škrtnutím a doplněním, protože změny, zdá se, nevedou ve svém dokončení v logickou revizi. Slova „docela obvyklý odklad“ byly jemně přeškrtnuty a bylo nad ně dopsáno (jak mohu nyní poznat): „[? ?] datum [?prvního narození]; a slova „[?minulý růst] byla dodána nad slovo „obvyklý“ v přibližně stejné době. Nakonec slova „ve věku 21 let“ byla proškrtnuta bez jakékoliv náhrady či harmonizace se zbytkem dodané věty.
8. Původně věta končila: „mohlo k němu docházet až do věku 144 let {>> 162} (nejpozději) – ale k *prvnímu plození dětí* docházelo zřídka po věku 72 let {>> [?90]}“
9. Slova „žádaného partnera“ byla zaměněna v době psaní z: „žádané ma“ (možná o chybný začátek slova „manželka“).

10. Tolkien skutečně napsal podle všeho singulární podobu „*yén*“ ve všech případech.
11. Srovnej X:213.